

NÉPI EGYSÉG

POLITIKAI NAPILAP

Felolós szerkesztő:

Kurkó Gyárlás

Bejegyzve a brassói törvény-

széken G. II. 1768/1944 szám alatt

Engedélyezte: Cenzura Militári

a Presol szb No. 1437. 7. X. 1944

EZ NEM MEGY, BARÁTAIM!

összeírásoknál csakugyan estek tévedések. Estek tévedések elnézésből, hiszen az egyszerű rendőrlégénytől meg lehet kívánni, hogy szabatosan és határozottan tájékoztódjék olyan bonyolult kérdésben, mint a nemzeti hovatartozás. A tévedések veszedelmes rosszindulatúak is: amikor az illető közeg elfojtott nemzeti érzéseit élte ki abban, hogy nemetnek nyilvánított szintisza ma-
 kokat. Végül estek tévedések az alkalmazott módszer következtében is. A németek összeírására kiküldött kö-
 rök ugyanis legtöbbször abból a felszég-
 gásból indultak ki, hogy akinek né-
 mesen, vagy legalább is idegesen
 zó neve van, az okvetlenül német is.
 Ott ez veszedelmes tévedés. A név-
 zés ellen minden időkben és minden
 alkalmakkal tiltakoztunk. A név
 ján lehet feltételes következtetést le-
 ni a név viselőjének nemzetiségére
 re, de eldönteni azt nem lehet. Így
 aztán meg, hogy például zsidók is
 ltek a németek lajstromára, mert Er-
 ben a zsidóknak éppenséggel szinte
 d német nevük van.

élységesen csodálkozunk, hogy az
 zeirással megbízott hatóságok ilyen su-
 szközökhöz folyamodtak az összeíran-
 nemzeti hovatartozásának megállapi-
 ra. Hiszen kezükben volt a legkitű-
 b eszköz ennek eldöntésére: a ház-
 nyv. A házkönyvnek van egy rovata,
 lyben már elejétől fogva mindenkinek
 kellett volna vallania nemzeti hovatár-
 zását. Ennek a rovatnak alapján az el-
 közegek minden nehézség nélkül
 állapíthatták volna, hogy ki kicsoda,
 micsoda?

Az eljárások rendén volt is valami nyo-
 annak, hogy ilyen értelmű utasítást
 ak a felsőbb közegek. Az alkalmazás
 nban nem így ment. Az eredmény pe-
 : egy csomó izgalom, egy csomó pa-
 z és egy-két tragédia, amiért csak fe-
 ie kell valakinek!...

hogy a jövőben minden ilyen baj elke-
 zessék, kérjük a hatóságokat, vegyék
 elembe javaslatunkat és alkalmazzák
 es szigorúsággal a házkönyv adatait.
 gyíék el, hogy annál jobb rendszer
 es. Mindjárt meg is mondjuk, miért?

Abban az időben, amikor a házkönyv
 annak nemzeti hovatartozandóságáról
 ló rovata divatba jött, a zsidókra meg-
 dősen rossz napok jártak. A magyarok
 n mondhatták, hogy helyzetük tulzottan
 ás. A németeknek viszont éppen akkor
 t feljövőben a napjuk. Akik tehát ab-
 n az időben már zsidónak vagy magyar-
 k vallotta magát, amikor ebből a vallo-
 sból csak hátrány származhatott rá né-
 zés éppenséggel semmi előny; aki e val-
 másával már akkor magára vállalta a
 dőldözés iszonyait, vagy a közlethől
 deg uton" való eltávolításának követ-
 zményeit — arról nyilvánvalóan felté-
 zhetjük, hogy ma is zsidó, és ma is
 gyar — még ha véletlenül Joh. Wolf-
 ng Goethe is volna a neve!

Az ilyen embereket a magyarság is, a
 zsidóság is magáénak ismeri el és han-
 szóval követeli, hogy amikor a né-
 metek ellen alkalmazott rendszabályokról
 szó, akkor az ilyeneket ne sorozzák
 u kalap alá azokkal, akiknek a jobb-
 rja már akkor is rugóra mozgott, ami-
 r csak a Hitler bajuszára gondoltak.

Volt azonban egy egész sereg ember,
 i az elmúlt négy-öt-tíz esztendő alatt a
 metség feljövő napjának fényében süt-
 rezett. Ezek hamarosan belátták, hogy
 szszor előnyösebb számukra németek-
 k lenni, mint például magyarnak. Ezek
 ltak azok, akik gyorsan fejest ugrottak

a német népközösségbe és hívták bár őket
 Székelynek, vagy Fábiánnak, minden lel-
 kiismeretfurdalás nélkül kiváltották az
 „Ahnenpass"-t és fizették a „Volksbei-
 trag"-ot. Ezek voltak azok, akik a Hiva-
 talos Lap minden számában tizenként né-
 metesítették vissza a nevüket. És végül
 ezek voltak azok, akik a házkönyv meg-
 felelő rovatába vastag betűkkel írták oda,
 hogy ők németek!

Tessék megkeresni őket a házkönyv-
 ben. És amikor a németek ellen alkalm-
 zott rendszabályokról van szó, akkor tes-
 sék őket is elővenni. Mert ha négy esztén-
 dőn keresztül tetszett nekik urat játszani
 ebben az országban, ha négy esztendőn
 keresztül tetszett nekik urat játszani egész
 Európában, akkor tessék most levonni a
 kellemetlen következményeket is. Tessék
 vállalni a németiség bajait is, ha már a kel-
 lemetességeit oly pompásan kiélvezték.

Az ilyen embereket sem a magyarság,

sem a zsidóság nem kívánja a magáénak.

Mert ugyebár természetes, hogy az em-
 litettek ezekben a sorsdöntő nehéz napok-
 ban egyszerűen felfedezték, hogy ők ma-
 gyarok és némi csekélyebb számban, hogy
 ők zsidók. Szívékre tett kézzel esküdtek,
 hogy ők egyetlen pillanatra sem voltak
 hűtlenek nemzetiségükhöz. Hogy csak té-
 vedésből, hogy csak kényszer következté-
 ben, hogy csak a megilletés miatt!...
 És mindezt az esküvést elmondották fü-
 nek és fának, el a Magyar Népi Szövetség
 irodáinak, akiket kérve-kérték, hogy azon-
 al, még ma, per zsup vegyék be őket
 tagnak és magyarnak...

De hát ez nem megy, barátaim!

A nemzetiség nem ruha, amelyet ugy-
 cserélgetünk, ahogy éppen a szél fúj. Ami-
 kor saját jogos érdekeikre hallgatva né-
 meteknek mondották és németnek írtá-
 tok be magukat a házkönyv megfelelő ro-

vatába, akkor senki sem nehezített rátk.
 Németek vagytok? Nagyon helyes! Mi
 magyarok vagyunk. Vagy románok. Vagy
 amelyet sajátkezűleg töltöttek ki.

De ma már nem jöhetnek azzal, hogy
 ti mégis magyarok vagytok. Hogy a szí-
 vetek ezt vagy azt mondja. Most nem a
 szívek, hanem az okmányok beszélnek.
 Ott beszél a „Volksgruppe" tagsági iga-
 zolványa. Ott beszél az „Ahnenpass". Ott
 beszél a házkönyv nemzetiségi rovata,
 amelyet sajátkezűleg töltöttek ki.

A Magyar Népi Szövetségnek nem kel-
 lenek ilyen magyarok. Mert vajjon mi lesz,
 akkor, ha véletlenül a magyarságra zu-
 dul rá valami történelmi csapás? Mit fog-
 tok akkor csinálni, szerencsétlenség? Mi-
 nek fogjátok magabokat vallani? Ugye,
 semminek?

Az ilyen semmikre pedig egyetlen kö-
 zösségnek sincs szüksége.

(sz. f.)

A krakkói szénvidéket és a sziléziai iparvidéket fenyegeti a téli szovjetoffenzíva

Budapest német helyőrségének utolsó ellentállása

A keleten megindult szovjet téli offe-
 zíva nagy arányokban bontakozik ki. Az
 offenzíva kiindulási pontjától, a Visztulá-
 tól már 90 kilométerre távolodtak el a
 szovjetcsapatok. A jelenleg folyó hadmü-
 veletek túlérték helyi jelentőségüket,
 mert a támadás maga Németország ellen
 irányul. Nyilvánvaló, hogy a jelenleg folyó
 dél-lengyelországi és szlovákiai hadmű-
 veletek összefüggést mutatnak. A lengyelor-
 szági támadás közelebbi célja a Krakkó-
 környéki szénvidék elfoglalása, távolabbi
 célja benyomulás a második legnagyobb
 német iparvidékre, Sziléziába. A szlová-
 kiai hadműveletek közelebbi célját Zsolna
 elérésében és a kelet Szlovákiában harcoló
 német erőkh elvágásában lehet megjelölni.
 Távolabbi célját a Dél-Lengyelországban
 harcoló szovjetcsapatokkal való egyesü-
 lésben.

(Moszkva.) Dél-Lengyelországban az 1.

ukrajnai hadsereg csapatai ellenállhatat-
 lan erővel törnek Krakkó felé. A hadsereg
 balszárnya 60 kilométer hosszúságban át-
 kelt a Nida-folyón és benyomult Dzyalo-
 szyce városába, mely 50 kilométerre van
 Krakkótól. Az előretörő szovjetek el-
 foglalták Busk, Kije, Pinczow, Kliszó vá-
 rosokat és átvágták a Kielce és Krakkó
 között húzódó vasútvonalat. Az 1. ukraj-
 nai hadsereg jobbszárnya a Lysa Gora
 dombvidéktől délre tovább tört Kielce irá-
 nyában. A Czarna-folyó mentén elfoglat-
 ták Morawica városát. és 20 kilométerre
 állnak Kielcétől. Kielcétől délkeletre a
 szovjetcsapatok bevonultak Daleszycbe
 és 15 kilométerre vannak a várostól. A
 német csapatok állásai teljesen felbomlot-
 tak és a csapatok fegyvereiket hátrahagy-
 va menekülnek. A német parancsnokság
 erős harcokos és gépesített tartalékok
 vetett a küzdelembe, de nagyrésztük szín-

tén megsemmisült. Szlovákiában a szovjet-
 csapatok Losonc és Pelsőc elfoglalása után
 továbbnyomultak északi irányban.

(Moszkva.) Budapesten a német védő-
 őrség utolsó óráit éli. A szovjetcsapatok
 áttörték a város központjának védelmét
 és előrenyomulnak a Duna felé. A harcok
 során 2500 német és magyar katona ke-
 rült fogságba. A szovjetcsapatok teljesen
 ép állapotban zsákmányoltak 5 páncélko-
 csit, 21 ágyút, 37 mozdonyt, 2166 vasuti-
 kocsit és 30 olajszállító kocsit. Német re-
 pülők az éj leple alatt igyekeztek utánpótlá-
 st dobni a német helyőrségnek, de a le-
 dobott csomagok nagyrésze a szovjetcsa-
 patok által elfoglalt területre esett.

(New-York.) A New-York Times sze-
 rint Budapest német helyőrsége 100.000
 emberből áll. Az újság közli továbbá,
 hogy a szovjetcsapatok eddig Budapesten
 3600 háztömböt foglaltak el.

Egy ház csatája

(Moszkva.) A Pravda egyik haditudósi-
 tója részletes beszámolót közölt a Buda-
 pesten folyó harcokról. Többek között
 így ír: Egy háromemeletes bérház minden
 lakásába befészkeltek magukat a németek.
 A szovjetkatonák többszörös küzdelme nem
 vezetett eredményre. A harmadik emelet
 német gépfegyveres alakulat megaka-
 dályozta a házhoz való közeledést. Szov-
 jet rohamosztagok cselhez folyamodtak.
 Több csoportra oszolva hasoncsuszva
 megközelítették a házat. Mikor a harmá-
 dik emeletén lévő németek észrevették a
 szovjetkatonákat, már nem tűzelhettek,
 mert azok kikerültek a gépfegyver tűzhá-
 zása alól. A szovjet rohamosztag egyik
 csoportja benyomult a kapun és váratlanul
 rátört az első és második emeleten me-
 ghúzódó német katonákra. A küzdelem igen
 elkeseredett volt, szobánként kellett el-
 foglalni a lakásokat.

Közben egy szovjetkatonát megmászta
 a csatornát és kézigránát dobott be a
 harmadik emeleten tartózkodó német ka-
 tonák közé. Az eredmény teljes volt,
 a bent tartózkodók nagyrésze elpusztult.

A szovjetkatonák nem várták meg, míg a
 füst eloszlott, hanem beugrott a szobába
 és gyors tüzelő puskájával lőtt a lépcső-
 ház felé hátráló németekre, kik a kapun
 reméltek menekülést. A megmaradt né-
 meteket az alsó emeleten lévő szovjetka-
 tonák gyilkos tüze fogadta. Így a ház
 végre a szovjetcsapatok kezére került.

(London.) Az ardenes-i német beszö-
 gellés mind kisebb területre szorul össze.
 Malmédy és Stavelott között támadó 1.
 amerikai hadsereg erős német ellenállás-
 ba ütközött, de annak ellenére tért nyert
 St. Vith irányában. Az amerikai csapatok
 átvágták az Ufalisból St. Vithbe vezető
 utat. A 3. amerikai hadsereg kötelékei 6
 kilométerre állanak Ufalistól. Az Ourt-fo-
 lyó mentén az 1. és 3. amerikai hadsereg
 járőrei egyesültek. Hageneautól északra
 a Maginot-vonal erődjét előtt visszaverték
 az amerikaiak a német ellentámadásokat.
 A szövetséges repülők egy nap alatt 1000
 felszállást hajtottak végre. Elpusztítottak
 200 teherautót és 30 harci gépet. 1500 an-

gol bombázó súlyos támadást intézett Ber-
 lin ellen, továbbá támadták a nersburgi
 szintetikus olajtelepeket is. A berepülés
 során Berlintől 35 kilométerre északra
 nagy légharc alakult ki, melynek során a
 németek 235 vadászgépet veszítettek.

Repülőtereken elpusztult még 8 német
 gép. Ebből az amerikai vadászgépek 180
 gépet lőttek le. A szövetségesek veszte-
 sége 20 bombázó és 33 vadászgép.

(New-York.) Mac Artur tábornok fő-
 hadiszállásáról közölte, hogy Luzon-szi-
 geten az amerikai csapatok már 42 kilo-
 méterre távolodtak parttraszállási helyük-
 ről. Az utóbbi napokban 12 kilométert
 haladtak Manilla irányában, melytől 140
 kilométerre vannak. Amerikai körök véle-
 ménye szerint a japánok vagy nem tudnak,
 vagy nem akarnak ellenállást tanúsítani.
 Nagyobb harcok eddig csak a sziget
 észak-keletre vezető útai mentén alakultak
 ki. A Lingayen-öböl közelében amerikai
 repülőgépek elsüllyesztettek 50 japán
 szállítóhajót, melyek utánpótlást akartak
 vinni a Luzon szigeti japán helyőrségnek.

Honmentők árulása

A német zsarnokság alul csak nemrég felszabadult Franciaországból naponta érkeznek hírek az elnyomókkal összeműködő hazaárulók példás megbüntetéséről. A franciák erőyes kézzel tisztítják meg közlekedőket az elemektől, akik különösen 1940—42-ben, mikor hitük szerint a hitleri hordák egész Európát végleg maguk alá gyűrték, az ideiglenesen térdrekenyszerített Franciaországban akár csak gyengeségből is, de beadták derekukat az elnyomó politikájának.

A francia nem tűri az árulást. Nem elégszik meg azzal, hogy gyűlöli az árulót, hanem meg is bünteti azt. Ehhez nem volt szükséges, hogy a közbűös közvélemény figyelmét sajtóhadjárattal, vagy készülő törvénytervezetek hirtelén irányítsák az árulókra. Az árulók egy részét még a német szuronok árnyékának védelme alatt is utolérte a kiérdemelt végzet.

Páris felszabadulása óta — amely időpont körülbelül összeesik saját felszabadulásunkkal — a kivégzések, letartóztatások és a közlekedőből való eltávolítások száma folyton nő.

Ugyanezen idő alatt nálunk öt nagy bűnöst tartóztattak le. A többi — és nálunk sokkal többen vannak és veszedelmesebbek mint Franciaországban — szabadon sétál és nyugodtan hallgatja a Donau-adót. Mert mi „törvénytisztelők” vagyunk, akik arra várunk, hogy a törvény írja elő, vagy határozza meg, kik voltak azok, kik ölték, raboltak és elárulták a hazát!

Ha csak felületesen is vizsgáljuk át az eddig nyilvánosságra hozott árulók névsorát, elképesztő számban találunk azok között még az 1940-es időkből jólismert honmentőket.

A Laval „nemzeti” kormányának propagandaminiszterét, Henriot Philippe-t még a német uralom idején érte utól a hazafak bosszúja; a vén Maurras Charles, a monarchista reakció bölcselője pedig hazaárulásáért letartóztatásban van. Az ugynevezett nacionalista csoportok pedig tömegesen szerepelnek a hazaárulók névsorán.

Beigazolás nyert az a tétel, hogy Franciaországban, de másutt is — nálunk, vagy Magyarországon is — a „nacionalista” az aki gyűlöli. Nem ő az, — aki a hamis közudattal ellentétben — aki szereti nemzetét. Hanem a hazafak azok, akik harcolnak az elnyomó ellen.

A francia nacionalizmus — bármilyen politikai színezetű volt — egyformán ellensége volt a dolgozó népeknek. Különböző de egy célú módszerekkel dolgoztak. A cél mindig a dolgozó nép leigazása. Amit ezek a nacionalisták eddig csak burkolatos mérések követni, Hitler nyitott, vadul és erőszakosan valószínűsített meg.

A német győzelem bizonyos mértékben fájdalmasan érintette a francia nacionalista gőgöt. Ők egy francia Hitlert szerettek volna, de ennek hiányában beérték a nemzeti szocializmussal is. Az egykori demokrata Németország ellen éppen ezek a nacionalista pártok uszítottak. Mikor a hitleri Németország látszólag sikerrel bíztató támadást kezdett az egyetlen szocialista állam ellen, a nacionalisták megkönnyebbülten lélegzettek fel: végre megszűnik a veszély, mely a nacionalistákat a dolgozó nép részéről fenyegette. Így lettünk tanúi annak az érdekes történelmi jelenségnek, hogy a Hitler által leigázott népek nacionalistái Hitler köré tömörültek a szovjet-ellenes harcban. Akkor, amikor Hitler minden nép létét fenyegette, a Szovjet-szövetség pedig nem.

A náciak által térdrekenyszerített Belgiumban a belga nacionalisták az elnyomó egyenruhájában pompázva vonultak a Szovjet-szövetség ellen. A francia nacionalisták nemkülönbön. Míg a németek asszonyaikat és gyermekeiket éhezették, ők elmentek harcolni egy olyan ügyért, amely ha győz, hazájukat örök rabságba dönti.

Nem véletlen, hogy a hitleri rémuralom alól felszabadult államok hazaárulói túlnyomó többségben a „nacionalisták”-ból kerültek ki. Nem véletlen, hogy a francia szocialistavezért és volt miniszterelnököt, a 71 éves Blum Léont Németországba hurcolták, míg Maurras Charles, az Akadémia tagja, a francia nacionalisták elismert vezére, a demokrácia és szocializmus esküdt ellensége, mint a haza ádáz ellen-ségeinek megbélyegzett bérence ért sármás véget.

Vérenkezés Temesmegyében

A csendőrök halálosan megsebesítették Németh Andrást, az MNSZ tagját

A fővárosi demokrata sajtó súlyos hatósági tulkapásról számol be, melynek szenvedő áldozatai egy temesmegyei község magyarjai voltak. Minthogy a hatósági üldözés ezuttal nyilvánvalóan a Magyar Népi Szövetség tagjai ellen irányult, nem kétséges, hogy az események mozgató rugóját abban a reakciós felfogásban kell keresni, amely kezdetből fogva rossz szemmel nézte a magyar demokrata mozgalom célkitűzéseit és kiterjedését. Ez a reakció ma legfőbb ellenségének tekintti a magyar demokráciát, amely a román nép felé következetesen megértést és a két nép viszonyának új baráti alapokra való helyezését hirdeti.

A „Románia Liberă” demokrata fővárosi lap a következőképpen számol be a történetekről. Ennek hitelességét a Magyar Népi Szövetséghez érkezett jelentés is megerősíti:

A temes-torontálmegyei Majlát-községet január 3-án a helybeli csendőrsparancsnok és a szárnyparancsnokság főhadnagyának parancsára csendőrgyűrű zárta körül. Az intézkedés célja az volt, hogy a Magyar Népi Szövetség tagjait összefogdossák.

Az embervadászat során mintegy 50 embert tartóztattak le. Este a német hitlerellenes szervezet küldöttséget meneztetett a csendőrszere, ahol a csendőrsparancsnoktól a madoszisták után érdeklő-

dótt.

Válaszképpen a csendőrszervező kijelentette, hogy a letartóztatásokat a csendőrszárnyparancsnokság rendelkezéseire hajtotta végre. Majd előkapta szolgálati fegyverét és rálőtt a küldöttség tagjaira. A leadott golyók nem sebesítettek meg senkit. Ekkor az őrsvezető előhívta a csendőröket, akik több revolverlővést adtak le. Az egyik lövés halálosan megsebesítette Németh Andrást, a MNSZ tagját.

A Nemzeti Demokrata Arcvonal január 5-én bizottságot küldött ki a községbe, a történetek kivizsgálása végett. A vizsgálat mindenben igazolta a fenti tényállást.

A temesvári NDA a vizsgálatot követő napon tiltakozó népgyűlést rendezett a Városháza előtt.

A román lap az esettel kapcsolatban fel-mlíti, hogy a csendőrség naponta tartóztatja le a temesmegyei községekben a MNSZ tagjait és Caracás ezredet, a temesvári csendőrszárnyparancsnokság parancsnokát teszi felelőssé a helyzetért. Ugyancsak e lap értesülése szerint a Kommunista Párt táviratot küldött Rádescu tábornok miniszterelnöknek, Georgescu Teohari belügyi alminiszternek és Luca Vasilenek, a NDA központi irodájának főtákarának és kérte Caracás csendőrezredes leváltását és a történetekért felelős csendőrök megbüntetését.

A moszkvai orvosnő, aki ismeri Illyés Gyulát

Az orosz hölgygel a kapualjban találkoztam. Tiszti egyenruhát viselt, őrnagy lehetett vagy százados — a rangjelzésekben nem nagyon ismerem ki magam. Közében papírszeletet tartott és keresgélve nézett ide-oda. Hozzáléptem. Tudtam, hogy megérti amugy sem fogjuk egymást s így nem is vesztegettem sok szót, hanem egyszerűen a papír után nyultam, amire — bizony sejtettem — a címet irták.

Nem is csalódtam, a cím ott volt a papíron. A családás akkor kezdődött, amikor a százados (vagy őrnagy?) hirtelen megszólalt és kifogástalan németiséggel arra kért, hogy végre már igazítsam utba, mert több mint egy negyedórája kering ezen az átkozott helyen és nem találja a keresett műhelyt. Már a második töltőtölla mondja fel a szolgálatot s úgy értesült, hogy a papírra írt címen megjavíthatják őket. Megnéztem a címet. „Illyés” állt a papíron. És beleegyezően intettem. Itt csakugyan megjavítják.

Hamarosan megmutatam neki a műhelyt. A műhely azonban zárva volt. Mit csináljunk, mit csináljunk? ... — tapogított egyhelyben a nő. — Tudja, nálunk odahaza nem csinálnak ilyen tetszetős tollakat. A miénk durvább, talán közönsége-sebb. De keményebb, kitartóbb, nem törik el minden szélfúvásra. Ez a kétő itt — és kihúzott a zsebéből két tollat — német gyártmány. Pótanyag. Minden pótanyag. A szovjetűk műrost. A szívűk is műrost. Ez a két toll is bizonyára műrost...

Udvariansan felajánlottam neki, hogy el-

vezetem egy másik üzletbe, ahol szintén javítanak tollakat. Bemutatkoztam neki. Barátságosan kezét nyújtott és megmondta a nevét. „Doktor Waszkovics”. Orvos. Erre én megmondtam, hogy író vagyok. És hogy egy csöpp kétség nem es-sék felőlem, hozzátettem, hogy magyar író vagyok. És itt következett a második meglepetés.

A doktornő felkapta a fejét. Maga magyar író? kérdezte sebesen, míg kerek szálva arca körül felborzolódtak itt-ott már összes barna fűrtjei. Igent intettem. Az orvosnő a kezében szorongatott papírszeletre pillantott. „Illyés” olvasta, majd megint rámnézett. De hiszen Illyés Gyula híres magyar író, — mondotta keményen, mintegy ellenkezésre várva. Amulatomban csak némán intettem. A verseit olvastam fordításban — folytatta a doktornő — nagyon jó orosz fordításban. Valóban tehetséges író! ... Egy kicsit elgondolkodott, aztán tovább folytatta. Illyés járt nálunk Moszkvában. Az újságok is irtak róla. Milyen kár érte. Nagy író volt...

Sajnálkozása szíven ütött. Már a nyelvemen volt a kérdés, de ő megelőzött. — Megölték, mondotta egyszerűen, megölték a németek... Irták az újság. Nagy író volt... Egy pillanatra elfulladtam. Vajjon csakugyan igaz volna? Hát már többé nem látjuk viszont egymást Illyéssel? Nem pillanthatok ravasz mongolos szemébe és nem hallhatom óvatos, meleg hangját? A doktornő kutatva néz rám. Ismerté? kérdezi. Csak nehezen tudok fel-lélni, hogy barátom volt.

Nálunk mindenki olvas!

Pár percig nemhán kerülgetjük a sarat az olvadásos gyalogjárón. Aztán a doktornő barátságosan folytatja. — József Attilát is ismerem. De nem oroszból, hanem német fordításból. Egy németnyelvű munkáslapban olvastam róla tanulmányt, szemelvényekkel. A mi családunkban mindenki olvas, sőt irnak is. A hugom a „Textilpar” című újságnak a szerkesztője. Ez nem szaklap, hanem a textil-munkások hírlapja. Óriási példányszámban jelenik meg.

Mert nálunk mindenki olvas, mondja tovább. A villamoskocsi vezetője, a nap-számos, a pásztor, aki akar, mindenki olvas. És akinek olvasni van kedve — s uo-van kinek nincs kedve olvasni? —

az egy-két garasért a legkitűnőbb könyveket vehetik meg. A könyv olcsó, hogy mindenkinek a kezébe jusson.

Ott a költőknek is jó dolguk van, fordul felém és könnyedén meghajítja a fejét (az előbb egy válaszóban elárultam ugyanis, hogy voltaképpen költő vagyok). Ha maga írt ki akarja adni verseit, akkor a nyomdának alaposan meg kell fizetnie érte, hacsak nem talál egy kiadót — versekre nem szokás kiadót találni, mormogom közbe én — nálunk odahaza egy fityingjébe sem kerül a kiadás. Az állami kiadó kinyomtatja a verseit s ha jók a versek, egyik napról a másikra népszerű lehet. Nálunk a fiatal költőknek nem kell a szülői házában várakozni. Az-

leg éhezniök, amíg nevük ismertté lesz, és ők közben megöregednek.

Közben elérkezünk a másik töltőtöll-javító üzletig. Az is zárva. A doktornő bosszusan csettint a nyelvével. Határo-zottan nincs szerencséje ezekkel a fránya német tollakkal.

Duskin és Petőfi

A kórház felé vezető úton a doktornő engem vartat, hogy mit ismerek az orosz irodalomból. Gyorsan összeszedem magam és mint a vizsgán, óvatosan sorolom el kedvenceimet, akiket hol német, hol magyar fordításban olvastam. A doktornő ugváltzik meg van elégedve az eredményvel. Viszont olyan neveket emleget, akiktől én mostanig semmit sem hallottam. Nem is csoda. 1933-mal lezárult a német fordítások korszaka, magyarul pedig meglehetősen kevés új orosz könyv jelent meg. A doktornő Tolsztoj Alexeinek egy regénytrilógiáját fejtegeti. Majd hírtelen visszacsap társalgásunk az öreg Tolsztojra és vele együtt a klasszikus orosz irodalomra. Dosztojevszkij kerül szóba és Puskin. S ha már Puskinról beszélünk, akkor mintegy természetes megjegyzésként megemlítem Petőfit is.

Itt ér a harmadik meglepetés. A doktornő, aki ismeri Illyés Gyulát és József Attilát, semmitsem tud Petőfiről. Figyelemesen hallgatja magyarázatomat a forradalom dalmokáról, akit a cár kozákkal döftek le Fejéregyházánál a német szövetséges érdekében. „Szkaratiin” ismétli utánam az elesett cári tábornok nevét s magában talán kissé csodálkozik is azon a héven, amivel magyarázok.

Aztán megint visszasiklikunk a mába és persze Ehrenburg kerül szóba, aki ugy-látszik előkelő helyet foglal el a ma szovjetirodalomban. Ehrenburg teljesen azonosult a Szovjet-szövetség háborújával s a hadviselő ország hadviselő népének talán ő a legpontosabb értelmi és érzelmi kifejezője. Ezért térül végül is vissza hozzá minden irodalmi beszélgetés.

Nem kérdezzünk, de meg sem bocsátunk!

Mikor egy pillanatra abbamaradt a beszéd, megkérdezem az orvosnőt, hogy hová való. Moszkvában lakom, mondja, de hirtelen kijavítja magát, csak laktam, mert hiszen a háború kezdete óta szolgálatham vagyok, mint tábori orvos. Arca némileg elkomorodik s én sietve megjegyzem, hogy hiszen hát még jobb így, mert a háztát vagy lakását nem dulta szét a hábo-rú. Moszkva elkerülte a szovjet annyi városának sorsát!...

Az orvosnő arca még komolyabb lesz, a csend szinte tapintható közöttünk. Aztán csendesen megszólal. A lakásom csakugyan megmaradt, de mit ér az egész!... A szüleiem megölték a németek. Két testvérem elesett a háborúban. Egy harmadik nem bírta a menekülés nélkülözését és belehalt. Öten ves-ték el a családban. Néha úgy érzem, hogy az én életem is olyan pusztta, mint hazám letartott vidékei. És ne gondolja, hogy csak én egyedül vagyok így. Milli-ós és millió férfi és asszony viseli ezt a sorsot nálunk. Megértheti hát, ha bizonyos dolgokon nem tudunk sajnálkozni és bizonyos dolgokat nem tudunk megbocsátani. Emlékszik Kutuzov beszédére a Háború és béke utolsó kötetében? Amikor azt mondja katonáinak, hogy bizony szörnyű a megvert francia seregek sorsa. Pusztulnak, vesznek, fagnak rakásra. Talán még sajnálni is lehet őket... És akkor a ravasz öreg hadvezér elmosolyodik és katonáinak nevetése közben hozzátesszi, de hát egye meg a fene, ki hitta ide őket?!

Ezt kérdezzük mi is: ki hitta ide őket? Miért kellett a valóban csak a munkának élő Szovjet-szövetséget megtámadnia? Miért kellett... de ez mind nem fontos. Mi ezt már nem is kérdezzük. Mert oly sok szenvedésen mentünk keresztül, hogy nem kívánunk többet kérdezni. De megbocsátani sem kívánunk...

Az utolsó mondatokat már a kórház kapujában mondja. Pillantása végigsiklik a tágas udvaron, ahol éppen akkor visz-nek végig egy sebesültet hordágyon. Hirtelen nyugtalanság vesz erőt rajta. Gyorsan kezét nyújt és bocsánatot kér. Most jutott eszébe, hogy köztönye kell. De aztán egy pillanatra mégis visszafordul. Jól-esett egy kicsit irodalomról beszélni — mondja — és aztán visszavonhatatlanul eltűnik a kapubejárat mögött...

Szemlész Feren

HIREK

Naptár:

1945. január 17. szerda. A nap 7 óra 43 perccel kelet és 4 óra 37 perccel nyugszik. Kat.: Antal ap. Prot.: Antal. Ort.: N. Antal ap. Zsidó: 5705 év, sevath hó 8.

Mozgók műsora:

Aro: A kivándorló. Astra: Egy asszonyért. Capitol: Geronimo. Corso: Stan és Bran repülő. Lumina: A fájdalom dala. Redut: A Te igádban. Regal: A bölgy és a halot.

Szolgálatos gyógyszertárak

Kedden: „Hyrea”, Kugler, Hosszu-utca 73. Szerdán: „Az arany kereszt”, Lukács, Vasut-utca 20a.

— Meghalt Vogt Marcell. Megdöbbentő hír érkezett Bukarestből: Vasárnap reggel, 47 éves korában, tragikus hirtelenséggel meghalt Vogt Marcell ismert lapterjesztési szakember. Halálát gymormérgezés okozta. Vogt Marcell sokáig Brassóban dolgozott. 1937-ben került le a fővárosba. Jóllehet származására nézve német volt, Vogt egyike volt ama keveseknek, aki a hitlerista téboly fénykorában is következetesen kitartott demokráta meggyőződése mellett és bátran harcolt a demokratikus eszmék diadaláért. Halálát felesége és kislánya gyászolja.

— Január 15-én nyílik meg a gyulafehérvári Mailáth gimnázium. A gyulafehérvári római katolikus Mailáth gimnázium igazgatósága közli az érdekeltekkel, hogy az iskola alsó tagozatában a tanítás 1945. január 15-én kezdődik. A felső tagozat tanulói a közeli gimnáziumokba iratkoznak be. Tekintettel arra, hogy az iskola épülete kórház céljára van lefoglalva, a tanulók családoknál nyerne elhelyezést lehetőleg előnyös áron. Az étkezés közös lesz és havi 9000 leibe kerül. Azok a tanulók, kik nem jelentkeznek, otthon készüljenek az illető osztály anyagából.

— Szülők figyelmébe. Azok a szülők, kiknek gyermekei a brassói iskolákba lemaradtak, de gyermekeiket tovább akarják taníttatni, január 20-ig jelentkezzenek a Magyar Népi Szövetség irodájában naponta 12—1 óra és délután 3—4 óra között előjegyzés végett.

— Elítélt árdragitók. A brassói törvényszék Bayer Stefan apácai lakost egy hónapi börtönrre ítélte, mert a tűzfát a megszabottnál magasabb áron adta el. — Mössler Matild a zöldség túlmagas áron való forgalmazásáért kapott 6 hónapot.

* Biedermann A. fogászati rendelőjét Brassó, str. Smárán (Sütő-utca) 2. szám alól str. Regele Carol (Kapu-utca) 2. szám alá helyezte át. (Tellmann posztóüzlet felett.) Telefon 14-41.

A Szovjetszövetség élelmiszert szállít Finnországnak

(Moszkva.) A Szovjetszövetség Finnországnak a közeljövőben nagymennyiségű élelmiszert, többek között 30 ezer tonna gabonát, ezer tonna cukrot szállít. Finnország ellenértékeként kobaltot, nikelt és más hadifontosságú anyagokat fog szállítani a Szovjetszövetségnek.

Szakszervezeti hírek

A brassói banktisztviselők 1945. január 17-én, délután fél négy óra körül közgyűlést tartanak a magántisztviselők str. Gh. Baritiu 5. szám alatti székében. Napirenden a követelések kérdése, a vezetőbizottság megválasztása és a nagygyűlésre kiküldendő megválasztása szerepel. Tekintettel a napirend fontosságára, valamennyi banktisztviselő megjelenését kéri.

A szabómesterek szakszervezete szerda délután 4 óra körül taggyűlést tart a szakszervezeti székében a szövetségi kérdés megvitatása céljából, melyre a tagok pontos megjelenését kéri.

Elesett Kielce városa

Budapesten felszabadult a nyugati pályaudvar és sok más központi épület

(Moszkva.) Sztalin marsall napiparancsban közölte, hogy Konyev tábornok 1. ukrainai hadserege teljesen szétzúzta a Szilézia védelmére kiépített német erődállásokat és elfoglalta Kielce városát. Kielce jelentős vasúti csomópont, innen ágaznak ki a Sziléziába és Varsóba menő vasutvonalak. Kielce 120 kilométerre van a német határtól.

Az 1. ukrainai hadsereg a város elfoglalása után tovább nyomult Wloszczowa és Czeszochowa irányában a Breslauba vezető vasútvonal mentén. A szovjetszapatok balszárnya Krakó irányában folytatta előrenyomulását és elfoglalta Kazimierz és 40 kilométerre áll Krakótól. Sziléziától pedig 110 kilométerre. A győzelmes harcok során 400 helységet szabadítottak fel a szovjetszapatok Kielce és Krakó körzetében.

Budapesten a szovjetszapatok az utolsó német erődállásokat rohamozták a város központjában. Angyalföld felől előretörő szovjetkötélek elfoglalták a Lehel-piacot, a helyőrségi kórházat, valamint több katonai élelmiszerraktárt és hadianyag-raktárt. A Váci-úton előrehaladó szovjetszapatok egyesültek a Zsidó-kórház irányából támadó rohamosztagekkel és közösen elfoglalták a Nyugati pályaudvart. A Tisza Kálmán-téren a Városi színház került a szovjetszapatok birtokába. Nagy harcok dúlnak a Rákóczi-ut és az Andrássy-ut közötti térségen. Az Üllői-ut irányából támadó csapatok elfoglalták a központi klinikát és a dohánygyárat. A harcok során 4790 német és magyar katonát megadta magát és újabb 160 háztömb került a szovjetszapatok birtokába.

A Nemzeti Demokrata Arcvonal népgyűlése a fővárosban

(București.) A Nemzeti Demokrata Arcvonal nagy népgyűlést tartott a fővárosi „Roma” mozgó helyiségében. Több szónok meghallgatása után a jelenlévők határozati javaslatot fogadtak el. A határozati javaslat a polgári ellenőrző bizottságok rendszerének kifejlesztését, a háborús

bűnösök megbüntetését, az áruszóra megfegyeztetését, az üzemi tanácsok kifejlesztését, a bankok és kulcsiparok államosítását, a földosztás megvalósítását és a NDA kormányzati munkatervének alkalmazását követeli.

Kiskereskedők a gyárosok ellen

(București.) A fővárosi kereskedők pénteki rendkívül népes gyűlésén hevesen keltek ki az áruforgalmat szabályozó határozat ellen. Bercovici E. a kézműárkereskedők szakszervezetének elnöke kijelentette, hogy az áruforgalmat szabályozó és ellenőrző határozat csak a nagyiparosok üzérkedésének leleplezését könnyíti meg, míg a kereskedők továbbra is ki vannak szolgáltatva a fekete piac üzeirenek, akiket a nagyiparosok látnak el titokban áruval.

Rámutatott arra, hogy csak a kereskedők szervezetlensége folytán hozhatták ezt a határozatot, mely csak az UGIR-ba tömörült nagyiparosok érdekeit szolgálja. Teodorescu Stefan, a kereskedelmi ka-

mara időközi bizottságának tagja ezután beszédében leleplezte Orghidan T. kereskedelmi kamarai elnök mesterkedéseit, melyekkel a nagyiparosok érdekeit igyekezett takargatni. Orghidan, aki egyébként a hírhedt Samoilă A. és Mirescu Ion pártfogoltja az UGIR-nál, hevesen tiltakozott a vádak ellen.

Látva, hogy a kereskedelmi kamara időközi bizottságától nem remélhet támogatást, ettől a gyűléstől várta a határozat elfogadásának kihajszolását, ha kell, fenyegetések árán is.

A rendkívül viharos gyűlés végén határozati javaslatot hoztak, melyben a határozat azonnali visszautasítását követelték.

Élénk tudományos tevékenység a Szovjetszövetségben

(Moszkva.) A Szovjetszövetség Tudományos Akadémiája még ez év folyamán tervbevette öt nagy vegyes kutatóraj megszervezését a Szovjetszövetség különböző részeibe. A rajokban részt vesz 25 akadémiai tag és az Akadémia különböző intézeteinek 400 tudományos munkatársa.

A Leningrád-Murmansk kutatóraj azoknak az érdeklődőhelyeknek a felkutatására indul, amelyek a Szovjetszövetség észak-nyugati részének legfontosabb anyagainak szolgálnak. A kutatásokat a Ladoga és Onega tavak között végzik, valamint a Kola-félszigeten, ahol gazdag vas- és szénbányák vannak.

Az Északi kutatóraj a Szovjetszövetség északi részében folytat a természeti kincsek felfedezése céljából különösen a szénben gazdag Pecora-medencében. Ugyanennek a rajnak feladata a kohászat megszervezése a Szovjetszövetség észak-keleti részeiben és Észak-Uralban.

Az urali vegyes kutatóraj, amely az Ural-hegység közep és déli részét tanulmányozza, munkálatait még ebben az évben befejezi.

A Kaukázus felkutatását, amely a köllajpar, vegyi és fémipari termelés alapja, egy tudósra bízta. A bizottság munkálatai 3 évig tartanak.

Az ötödik raj Dél-Kirgizánának 400.000 hektár nagyságú erdős területét kutatja fel, amely faanyagban nagyon gazdag.

Rövid hírek

(London.) XII. Pius pápa fogadta a kanadai zsidó katonákat és héber nyelven megáldotta őket. Rothschild kapitány egyik levelében leírja, hogy a legnagyobb zsidó ünnepen, Jom Kipurkor, a pápa fogadta a zsidó katonákat és kijelentette előttük, hogy sohasem mulasztotta el, hogy a szerencsétlen zsidó menekülteket megsegítse. Rothschild kapitány levelében továbbá leírja, hogy a pápa állandóan érdeklődik palesztinai katonák iránt és ha tudomást szerez arról, hogy Rómába érkeznek, magához hívja őket is héber nyelven elbeszélget velük.

(Washington.) Az amerikai szenátus külügyi bizottságának elnöke kijelentette, hogy javasolni fogja a külügyminiszternek, hogy állítsanak fel egy világtanácsot, melynek célja az lenne, hogy olyan vitás esetekben, mint Görögország, Olaszország és Lengyelország, végérvényesen döntsön.

(Stockholm.) Ideérkezett hírek szerint a „Deutsche Allgemeine Zeitung” újabb kivégzésekről számol be.

A lap szerint Peinkert Richard 60 éves férfit „rosszindulatú kijelentés” miatt ítélt halálra. Azt állította, hogy Németország le van győzve. Leckert Edgarral pedig „kormányellenes hírverésért” ítélték halálra. Titokban idegen rádiók adását hallgatta.

A Magyar Népi Szövetség hírei

A MNSz. brassói szervezetének intézőbizottsága január 18-án, csütörtökön este fél 6 órakor ülést tart a Weiss Mihály-utca 35. szám alatti székében.

A MNSz. brassói szervezete női csoportjának intézőbizottsága január 16-án, kedden este fél 6 órakor megbeszélést tart a különböző helyi nőegyletek vezetőivel.

Az értekezleten jelenjenek meg azok a szociális tevékenységet kifejtő nőegyletek is, akik erre nem kaptak külön meghívót.

Az értekezletet a MNSz. Weiss Mihály-utca 35. szám alatti székében tartják.

Apróhirdetések

Legkisebb apróhirdetés 12 szöveg 150 lej minden további szó 15 lej. Állástkeresőknek 50%, engedmény.

Ingatlan, bérlet

Házak, ipari telkek, földbirtokok, parcellák, adás-vételét csak komoly felek részére a régi és megbízható „PROMPT” ingatlanforgalmi iroda, Braşov, str. Regele Mihai 20 közvetíti. Telefon 38—91. Felvilágosítás 9—12-ig. Keresk. Kam. bej. sz. 4584/1941. (252)

Olasz család keres azonnalra belvárosban 2—3 szobás modern lakást gázsal. „Est” ingatlanforgalmi iroda Brassó. Szent János-utca 4. Telefon 13-36 vagy 15-98. (278)

Két szobás üzlethelyiséget keresek irodának „Est” ingatlanforgalmi iroda Brassó. Szent János-utca 4. Telefon 13-36 vagy 15-98. (277)

Üres szobát keres magános nő. Címeket Bojér könyvkereskedésbe kér. Brassó, Str. Regele Carol 46. (279)

Két esetleg 3 szoba, konyha, fürdőszoba, gázfűtéses lakást keres gyermek-telen házaspár. Belvárosban vagy közepében. Cím a kiadóban. (280)

Sepsiszentgyörgyön fogászati műtőre nyílt Csiki-u. 2 sz. alatt. (281)

Munkakereslet, kínálat

Jó munkás timáregédet keresek állandó alkalmazásra. Fizetés 20—30 ezer lej, koszt és lakás. Nagy Károly timársága, Kézdivásárhely. (271)

Kifutófiút alkalmaz a „Népi Egység” kiadóhivatala, Braşov-Brassó, Piaţa Gh. Enescu (volt Rózsater). (245)

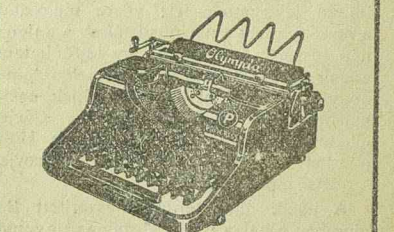
Vétel, cserés

Gyupitűpéreg eladó. Érdeklődni Brassó. Hosszu-utca 49. apart. 6. (275)

Eladó egy modern kombinált háló és ebédlő keményfából. Cím a kiadóban. (282)

Jó állapotban levő férfi öltöny és két gyapjú női szövet eladó. Brassó, Str. Horia 47. I. em. (283)

Todor Ion jun.



író-címző-számoló-könyvelő-szokszorosító-gépjavitó szakműhelye — új gépek lerakata
BRASOV, Str. Reg. Carol 31 (volt „Olimpia”) TELEFON 29-47. — Keresk. Kam. bej. sz. 4798/1941.

„NÉPI EGYSÉG”

POLITIKAI NAPILAP
Előfizetési díjak csak postai kézbesítéssel:
negyed évre 1200 lej
fél évre 2400 lej
egész évre 4800 lej
Előfizetéseket csak olyan helységekből fogadjunk el ahol nincs helyi bizományosunk

Szerkesztőség: Cămină Argintariilor 16
Kiadóhivatal: Piaţa Georgeo-Enescu 2
BRASOV - BRASSO